

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2019 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Основи виробництва медіапродукту:

Радіовиробництво

для студентів

спеціальності 061 «Журналістика»
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми «Журналістика»

Київ – 2019

Розробники: Журавська О.В., старший викладач кафедри журналістики та нових медіа

Викладачі: Журавська О.В., старший викладач кафедри журналістики і нових медіа, Южда Г.Г., доцент кафедри журналістики та нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) журналістики та нових медіа

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) (В. О. Гандзюк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) _____

_____ . _____ 20 _____ р.

Гарант освітньої (професійної / наукової) програми

(керівник проектної групи) (М.С. Васьків)

Робочу програму перевірено

_____ . _____ 20 _____ р.

Заступник директора Інституту журналістики (О.А. Росінська)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “____” 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “____” 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “____” 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “____” 20__ р., протокол № _____

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Професор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
« 10 » 2018 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
Основи виробництва медіапродукту:

Радіовиробництво

для студентів

спеціальності 061 «Журналістика»
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми «Журналістика»

Київ – 2018

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 00-12/18
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2018 р.

Розробники: Журавська О.В., старший викладач кафедри журналістики та нових медіа

Викладачі: Журавська О.В., старший викладач кафедри журналістики і нових медіа, Южда Г.Г., доцент кафедри журналістики та нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) журналістики та нових медіа

Протокол від «30» серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) Семенець О.О. Семенець

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) _____

26 . 09 20 18 р.

Гарант освітньої (професійної / наукової) програми

(керівник проектної групи) М.С. Васьків (М.С. Васьків)

Робочу програму перевірено

03 . 10 20 18 р.

Заступник директора Інституту журналістики Росінська (О.А. Росінська)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” 20__ р., протокол № _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
Основи виробництва медіапродукту: Радіовиробництво		
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Курс	5	5
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі	60	60
аудиторні	16	8
модульний контроль	4	-
семестровий контроль	-	-
самостійна робота	40	52
форма семестрового контролю	залік	іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу «Основи виробництва медіапродукту: Радіовиробництва» є ознайомлення студентів із специфікою процесу радіовіщання, що дозволяє сформувати культуру аудіомедіа, продемонструвати історичний, теоретичний і практичний аспекти радіовіщання, прищепити професійні навички, дати уявлення про професію журналіста, ведучого, редактора, продюсера й звукорежисера радіо.

Завдання курсу – студенти мають оволодіти правилами озвучення текстів для радіоефіру, навичками мовної і психологічної підготовки до ефіру; навчитися створювати передачі власної концепції і розробки; дізнатися про специфіку роботи в різних жанрах радіомовлення. Особлива увага приділяється технічній і лінгвістичній підготовці. Студентам надаються необхідні навчальні знання про сучасну техніку радіомовлення. Студенти мають ознайомитися з технічним обладнанням на базі Центру ефірного й цифрового радіомовлення, освоїти комп'ютерний монтаж, зведення запису, звукову реалізацію передачі в записі й у прямому ефірі. Передбачається вивчення основних питань радіомовлення: його функції, структура, організація, специфіка, різновиди жанрів, форми мовлення, методи і прийоми підготовки передач.

Для оптимізації знань студентам рекомендується отримані на лекціях знання закріплювати практичною роботою. Особливе значення має робота при створенні навчальних інформаційних матеріалів, інтерв'ю, репортажів.

Формами поточного контролю є домашні завдання для самостійної роботи, які розглядаються, прослуховуються й обговорюються в групі.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Як результаті вивчення курсу «*Основи виробництва медіапродукту: Радіовиробництво*» студент знатиме:

- історію розвитку і становлення радіомовлення в Україні;
- жанри і форми радіомовлення;
- продуктивні моделі створення радіоматеріалів різних жанрів;
- основи техніки запису і монтування різних передач;
- особливості озвучення радіоматеріалів;
- специфіку використання виражальних засобів на радіо;
- прийоми привернення уваги радіослухачів.

Студент умітиме:

- складати сценарний план передачі;
- розробляти концепцію програм;
- правильно озвучувати матеріал для радіопередачі (дикція, чітка, правильна вимова);
- працювати у прямому ефірі;
- змістовно проводити інтерв'ю;
- з урахуванням всіх критерій і правил створювати матеріали різних жанрів для випуску в ефір радіопередач;
- працювати з технікою (диктофон, мікрофон, навушники).

Компетентності, яких набувають студенти, згідно із освітньо-професійною програмою: загальні (ЗК1 - Здатність до комплексно розв'язання проблем, ЗК3 - Здатність до креативності, ЗК8 - Здатність до задоволення потреб споживачів, ЗК9 - Здатність до комунікацій), фахові (ФК2 - Здатність знаходитись у контексті подій, ФК3 - Здатність до планування медіапроцесу, ФК5 - Здатність до виокремлення новини (факту), ФК6 - Здатність подавати інформацію у відповідній журналістській формі, ФК8- Здатність працювати у команді, ФК9 - Виступати у ролі журналіста-підприємця (розуміти економічні основи професії, ринкові можливості тощо), ФК10- Сприяти оновленню професії).

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторні					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Основи радіожурналістики							
Тема 1. Сучасний радіопростір в Україні. Формати радіомовлення. Виразальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення.	4	2		2			
Тема 2. Аналітична й редакторська робота з радіотекстами	12			2			10
Тема 3. Технологічні принципи викладу новин. Підготовка радіоповідомлень і верстка випуску новин	12			2			10
Модульний контроль 1.	2						
Разом	30	2		6			20
Змістовий модуль II. Виробництво радіопрограми							
Тема 4. Жанри радіожурналістики: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні	4	2		2			
Тема 5. Робота над сценарієм радіопередачі. Жанрове розмаїття й інтерактивна взаємодія зі слухачами	12			2			10
Тема 6. Запис радіопередачі в студії.	12			2			10
Модульний контроль 2.	2						
Разом	30	2		6			20
Семестровий контроль							
Разом за навчальним планом	60	4		12			40

4.2. Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторні					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Основи радіожурналістики							
Тема 1. Сучасний радіопростір в Україні. Формати радіомовлення. Виразальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення.	2	2					
Тема 2. Аналітична й редакторська робота з радіотекстами	12			2			10
Тема 3. Технологічні принципи викладу новин. Підготовка радіоповідомлень і верстка випуску новин	12			2			10
Модульний контроль 1.							
Разом	26	2		6			20
Змістовий модуль II. Виробництво радіопрограми							
Тема 4. Жанри радіожурналістики: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні	10						10
Тема 5. Робота над сценарієм радіопередачі. Жанрове розмаїття й інтерактивна взаємодія зі слухачами	10						10
Тема 6. Запис радіопередачі в студії.	14			2			12
Модульний контроль 2.							
Разом	34			6			32
Семестровий контроль							
Разом за навчальним планом	60	2		6			52

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль I

Основи радіожурналістики

Лекція 1. *Сучасний радіопростір в Україні. Формати радіомовлення. Виразжальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення.. (2 год.)*

Предмет, мета й завдання навчальної дисципліни Класифікація радіостанцій за формою власності. Формування суспільного радіомовлення в Україні. Радіоформати. Характеристика виразжальних засобів на радіо та особливості їх використання: природні засоби; технічні засоби. Типи слухання радіо. Мовні норми: орфоепічні, лексичні, фразеологічні, морфологічні граматичні, синтаксичні. Загальна характеристика типових мовленнєвих помилок в практиці радіожурналіста.

Література: 2, 5–7, 11, 13, 15, 19, 23, 26, 28, 29.

Практичне заняття №1. *Сучасний радіопростір в Україні. Формати радіомовлення. Виразжальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення. (2 год.)*

Практичне заняття №2. *Аналітична й редакторська робота з радіотекстами. (2 год.)*

Практичне заняття №3. *Технологічні принципи викладу новин. Підготовка радіоповідомлень і верстка випуску новин. (2 год.)*

Змістовий модуль II.

Виробництво радіопроеграми

Лекція 2. *Жанри радіожурналістики: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні. (2 год.)*

Становлення і розвиток системи жанрів радіожурналістики. Жанрова класифікація на радіо: інформаційно-подієві, аналітичні, документально-художні жанри. Їх зв'язок і взаємодія в радіопроеграмі. Занепад деяких жанрів в сучасній радіожурналістиці.

Література: 2, 7, 10–13, 17, 18, 20, 31, 33.

Практичне заняття №4. *Жанри радіожурналістики: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні. (2 год.)*

Практичне заняття №5. *Робота над сценарієм радіопередачі. Жанрове розмаїття й інтерактивна взаємодія зі слухачами. (2 год.)*

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	М 1		М2	
		кількість одиниць	Макс. к-ль балів	Кількість одиниць	Макс. к-ль балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	3	3	3	3
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	15	2	30	2	30
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом:			89		89
Макс. к-ль балів		178			
Розрахунок коефіцієнта		178:100=1,78			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Змістовий модуль I.

Основи радіожурналістики

Тема 2. Аналітична й редакторська робота з радіотекстами (10 год.).

Записати програму з ефіру або скачати її аудіофайл на сайті. Розшифрувати текст, указавши хронометраж. Проаналізувати зміст повідомлення, логічність викладення інформації, відповідність нормам української літературної мови й вимогам до аудіотекстів.

Тема 3. Технологічні принципи викладу новин. Підготовка радіоповідомлень і верстка випуску новин (10 год.).

Записати в студії радіоповідомлення, зверстати новинний блок, використавши програму Audacity.

Змістовий модуль II

Виробництво радіопрограми

Тема 5. Робота над сценарієм радіопередачі. Жанрове розмаїття й інтерактивна взаємодія зі слухачами (10 год.).

Підготувати сценарій радіопередачі, використавши різні жанри радіожурналістики й включивши елементи інтерактивної взаємодії зі слухачами. Оформити файли відповідно до вимог, обов'язково проставити наголоси.

Тема 6. Запис радіопередачі в студії (10 год.).

Змонтувати записану радіопередачу за допомогою програми Audacity.

6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Контрольна модульна робота включає:

1. 25 тестових завдань;

Критерії оцінювання:

1. Тестові завдання: за кожну правильну відповідь - 1 б.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумкове оцінювання знань студентів відбувається у формі підготовки й презентації пілотного проекту авторської радіопрограми, що має продемонструвати здобуті студентами теоретичні знання, а також практичні уміння й навички: процесу підготовки й оформлення сценарного замовлення й монтажного плану радіопередачі; моделювання інформаційних пріоритетів цільової аудиторії; методики підготовки й проведення радіоінтерв'ю; озвучення журналістського матеріалу радіопередачі відповідно до норм сучасної української літературної мови та вимог до радійних текстів; вибору новин з інформаційного потоку,

редагування їх відповідно до формату радіостанції й професійних журналістських стандартів; верстки випусків новин; написання журналістських текстів різних жанрів для випуску в ефір радіопередач; основ монтажу аудіоматеріалу; роботи з технікою (диктофон, мікрофон, навушники) тощо.

Критерії оцінювання завдання для семестрового контролю:

- Оформлення документації (сценарне замовлення, монтажний план пілотної програми, тематичний план передач на місяць);
- Відповідність радіопередачі нормам української літературної мови (орфоепічні, лексичні, граматичні тощо) й вимогам до радійних текстів;
- Відповідність технічним нормам до редагування й монтажу радіопередачі, наявність елементів брендування, а також своєчасне розміщення на ресурсі <https://www.soundclouds.com/>.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Роль і місце радіомовлення в сучасному суспільстві.
2. Історія українського радіомовлення
3. Виразальні засоби радіожурналістики.
4. Загальна характеристика жанрів радіожурналістики
5. Технологія підготовки радіопередач.
6. Формати радіомовлення.
7. Загальна характеристика інформаційних жанрів радіожурналістики.
8. Специфіка підготовки й подачі оперативних новин на радіо.
9. Види випусків новин (загальні, тематичні, спеціальні, екстрені) й особливості їх підготовки.
10. Поняття про факт та критерії відбору фактів для випуску новин.
11. Специфіка підготовки й подачі хронікального й розгорнутого інформаційного радіоповідомлення.
12. Вибір та перевірка джерел інформації для випуску новин на радіо.
13. Специфіка підготовки й подачі радіоогляду.
14. Специфіка підготовки й подачі інформаційного радіоінтерв'ю.
15. Види радіоінтерв'ю.
16. Правила підготовки питань радіоінтерв'ю.
17. Правила підготовки матеріалу для Vox pop, вимоги до монтажу.
18. Види інформаційного радіорепортажу (протокольний, подієвий, проблемний, пізнавальний) та критерії їх вибору.
19. Специфіка підготовки й подачі інформаційного радіорепортажу.
20. Специфіка підготовки й подачі радіозвіту.
21. Специфіка підготовки й подачі інформаційної радіокореспонденції.
22. Загальна характеристика аналітичних жанрів радіомовлення.
23. Специфіка підготовки й подачі аналітичного радіоінтерв'ю.

24. Функції журналіста в радіобесіді.
25. Специфіка підготовки й подачі радіокоментаря.
26. Специфіка підготовки й проведення радіодискусії.
27. Загальна характеристика документально-художніх жанрів радіомовлення.
28. Специфіка підготовки й подачі радіонарису.
29. Специфіка підготовки й подачі радіозамальовки.
30. Специфіка підготовки й подачі радіокомпозиції.
31. Поняття про радіодраму й радіофільм.
32. Характеристика радіоаудиторії.
33. Майстерність радіожурналіста.
34. Культура мови як складова частина дикторської майстерності.
35. Лінгвістичні вимоги до радіотексту. Підготовка матеріалу до озвучення.
36. Типи і види радіопрограм.
37. Правила роботи з мікрофоном, диктофоном, програмами автоматизації радіоефіру.
38. Комплекси вправ для тренування органів мовленнєвого апарату, дихання.
39. Комплекси вправ для формування правильної артикуляції, дикції.
40. Програмний директор та його професійні обов'язки.
41. Основні одиниці виміру ефірного простору.
42. Програмне колесо (клок): правила укладання.
43. Поняття про ранкове шоу та його функції в ефірі. Портрет слухача ранкового ефіру.
44. Формування й особливості реалізації концепції ранкового шоу. Образ ведучих ранкового шоу та способи взаємодії з аудиторією.
45. Поняття про вечірнє шоу та його функції в ефірі. Портрет слухача вечірнього ефіру.
46. Формування й особливості реалізації концепції вечірнього шоу. Образ ведучих вечірнього шоу та способи взаємодії з аудиторією.
47. Способи взаємодії з аудиторією під час проведення talk-show
48. Створення концепції авторської програми: назва, хронометраж, періодичність, цільова аудиторія, жанр, форма проведення.
49. Робота над іміджем ведучого авторської програми. Визначення структури проекту авторської програми.
50. Види джінглів та лайнерів, особливості їх створення. Відбивки, беди.
51. Специфіка сторітелінгу на радіо: функції, форми, прийоми використання.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
відмінно	100-90
дуже добре	82-89
добре	75-81
задовільно	69-74
достатньо	60-68
незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 60 год., з них: 2 години – лекції, 12 годин – практичні заняття, 4 години – модульні контрольні роботи, 40 годин – самостійна робота.

Тиждень	I	II	III	VI	V	VI	VII
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			
Назва модуля	Основи радіожурналістики			Специфіка мовлення в сучасному радіопросторі			
Кількість балів за модуль	89 балів			89 балів			
Лекції	1			2			
Дати							
Теми лекцій	Сучасний радіопростір в Україні. Формати радіомовлення. Виразжальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення - 1 б.			Жанри радіожурналістики: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні – 1 б.			
Піз	1	2	3	4	5	6	
Дати							
Теми практичних занять	Сучасний радіопростір в Україні. Формати радіомовлення. Виразжальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення. – 11 б.	Аналітична й редакторська робота з радіотекстами – 11 б.	Технологічні принципи викладу новин. Підготовка радіомовідомлень і верстка випуску. – 11 б.	Жанри радіожурналістики: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні. – 11 б.	Робота над сценарієм радіопередачі. Жанрове розмаїття й інтерактивна взаємодія зі слухачами – 11 б.	Запис радіопередачі в студії – 11 б.	
Самостійна робота	(10+5=15 балів)		(10+5=15 балів)	(10+5=15 балів)	(10+5=15 балів)		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
Підсумковий контроль							

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: Підручник / О.Я. Гоян. – К., 2004.
2. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: Підручник / В.В. Лизанчук — К.: Знання, 2006. — 628 с.

Додаткова:

3. Valerie Geller's Creating Powerful Radio. – Режим доступа: [Http://www.BeyondPowerfulRadio.com](http://www.BeyondPowerfulRadio.com)
4. Айрапетян А.Б. Функции монтажа на радио // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 2: Филология и искусствоведение. - №3. – 2008. – Режим доступа: http://www.adygnet.ru/nauchnaya_rabota/period
5. Андроников И. Слово написанное и сказанное. Я хочу рассказать вам / И. Андроников. – М.: Юность, 1965. – 142 с.
6. Бабчук Е. Прямий ефір: з чого все починалось... Аналіз сучасного стану прямоефірних передач / Емма Бабчук // Ведучий у практиці сучасного радіомовлення : зб. навч.-метод. матеріалів. – К., 2006. – С. 9 – 19.
7. Багдикян Б. Монополия средств информации. – М., 1997.
8. Багиров Э. Г., Ружников В. Н. Основы радиожурналистики / Э.Г. Багиров, В.Н. Ружников. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 324 с.
9. Балашок В. на сторожі нації – власні комунікації / В. Балашок // Україна молода. – 2005. – 25 трав.
10. Бараневич Ю. Жанры радиовещания / Ю. Бараневич. – Київ; Одеса, 1978.
11. Бережкова С. Б. «Железный занавес» был звукопроницаем (к 40-летию русской службы радио «Свобода») // Вестник Московского университета. Сер.10. Журналистика. – 1993. – № 2. – С. 52–62.
12. Благовірна Н. Структурно-формувальні елементи мовлення ЧМ (FM)-радіостанцій м. Луцька / Н. Благовірна // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – Вип.10. – С. 142 – 147.
13. Бойд Е. Телерадіожурналістика: техніка новин: фрагменти з посіб. // Телекритика / Пер. В. Коваленка. – 5-те вид. – Лондон, 2000. – <http://telekritika.kiev.ua/articles/127/0/163/>
14. Борщевський С. Війна проти України. Другий фронт: гуманітарний / С. Борщевський // Слово Просвіти. – 2016. – 20 – 25 жовт.
15. Браун Д. Р., Файерстоун Ч. М., Міцкевич Е. Теле/радіо новини та меншини. – К., 1996.
16. Буданцев Ю. П. Что говорит рейтинг? / Ю. П. Буданцев // Телевидение и радиовещание. – 1990. – № 3.
17. Владимиров В. Комерційна журналістика як галузь інформаційного

- бізнесу / В. Владимиров. – Луганськ, ВУ Луганського ун-ту, 1998. – 204 с.
18. Гаспарян В. В. Работа радиожурналиста. Технология творчества / В. В. Гаспарян. – М.: Прогресс, 2000. – 204 с.
 19. Головенко І. Виразальні засоби в інформаційних, аналітичних і художньо-публіцистичних радіожанрах / І. Головенко // Теле- та радіожурналістика. – 2016. – Вип. 15. – С. 135 – 141.
 20. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. — Київ: ТОВ “Софія-А”, 2016. — 184 с.
 21. Гоян О. Я. Інформаційно-музичне радіомовлення для молоді (з досвіду українського радіо) // Журналістика. Преса. Телебачення. Радіо. – 1991. – Вип. 23. – С. 30-40.
 22. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту : підруч. / Гоян О. П. – К.: Веселка, 2004. – 208с.
 23. Гоян О. Я. Радіоформати на українському аудіоринку: специфіка вибору / О. Я. Гоян // Українська журналістика – 99. – К., 1999.
 24. Губин Д. Губин Оп AIR: Внутренняя кухня радио и телевидения / Д.Губин. – М.: Альпина Паблишер, 2016
 25. Гуревич П. С., Ружников В. Н. Советское радиовещание: страницы истории. – М., 1976.
 26. Дворянин П. Звукова атмосфера в радіотворчості / П. Дворянин // Теле- та радіожурналістика. – 2009. – Вип.8. – С. 131 – 135.
 27. Дзюбенка І., Качмар В. Якісне слово – те, що йде від серця / І. Дзюбенко, В. Качмар // Журналіст України. – 2012. – №11. – С. 41 – 42.
 28. Дмитриев Л. А. Искусство информации : Учебник для самообразования и заочного обучения тележурналистике / Л. А. Дмитриев: В 2 ч. – М.: МГУ 1996.
 29. Добчинский М. Городское радиовещание / Михаил Добчинский. – М.: МГУ, 2010. – 176 с.
 30. Дридзе Т. М. Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации: Пробл. Семиосоциопсихологии / Т. М. Дридзе. - М.: Наука, 2009. – 96 с.
 31. Єгоров О. Що сталося з українським радіомовлення / Єгоров Олександр // Говорить і показує Україна. – 2003. – № 2.
 32. Зенгер П. Стандарт DRM: особенности, возможности, преимущества / П. Зенгер // Broadcasting. Телевидение и радиовещание. – 2006. – № 5.
 33. Іванов В. Теоретико-методологічні основи вивчення змісту масової комунікації. – К., 1996.
 34. Іванов В., Мелешенко О. Комп'ютерні технології в засобах масової комунікації: сучасне та майбутнє / В. Ф. Іванов, О. К. Мелешенко. – К.: РВУ „Київський ун-т”, 1999. – 173 с.
 35. Іщенко Н. Журналістика в час Трампа. Які висновки українські ЗМІ мають зробити після виборів у США / Н. Іщенко // День. – 2016. – 11 – 12 листопа.

36. Кагарлинський М. Добротворча енергетика радіо слова / М. Кагарлинський // Літературна Україна. – 1997. – 13 лют.
37. Каменский В. Будущее коммерческого радиовещания (часть вторая) // Телерадіокур'єр. – 1998. – № 4.
38. Каменский В. Шесть важных составляющих успешной радиостанции / В. Каменский // Телерадіокур'єр. – 2003. – № 3.
39. Карпенко В. Журналістика: основи професійної комунікації / В. Карпенко. – К., 2002.
40. Каспрук В. FM-деукраїнізація України: що далі? / В. Каспрук // День. – 2009. – 2 жовт.
41. Качкан В.А., Лизанчук В.В. Особливості підготовки матеріалів для радіо і телебачення : навч. посібник / В. А. Качкан, В. В. Лизанчук. – Львів : Ред.-вид. група ун-ту, 1987. – 68 с.
42. Кожевников С. Мы работаем в жанре массовой культуры // Broadcasting. – 2001. – № 2.
43. Комаров С. Радиовещательные технологии. Где взять деньги? // <http://www.radiostation.ru/sitemap.html>.
44. Крупський І. Інформаційний простір України: нові реалії, старі проблеми / І. Крупський // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – Вип.10. – С. 89 – 95.
45. Кузнецова О. Основи масової комунікації. – Львів, 1996.
46. Куйбіда В., Розпутенко І. Гуманітарне роззброєння? Інформаційний простір як об'єкт зовнішньої і внутрішньої політико-ідеологічної агресії проти України / В. Куйбіда, І. Розпутенко // Слово Просвіти. – 2016. – 25 лют. – 2 берез.
47. Лизанчук В. В., Кузнецова О.Д. Методи збирання і фіксації інформації в журналістиці : навч. посібник / В. В. Лизанчук, О.Д.Кузнецова. – К. : НМК ВО при Міносвіти УРСР. – 1991. – 96 с.
48. Лизанчук В. Журналісти: зрячі очі суспільства чи полонені джинсою? / В. Лизанчук // Журналіст України. – 2012. – №11. – С. 42 – 44.
49. Лизанчук В. Засоби масової інформації у контексті формування української історичної пам'яті / В. Лизанчук // Журналіст України. – 2008. – №8. – С. 23 – 33.
50. Любимов Б. И. Великобритания и глобализация мирового теле- и радиовещания // Вестник Московского университета. Сер. 10. Журналистика. – 1999. – № 5, 6.
51. Любосветов Д. И. Акустическая ЕФ природа радиовещания // Вестник Московского университета. Сер.10. Журналистика. – 1997. – № 3. – С. 37–47.
52. Любосветов Д. И. Радиовещание и аудитория: некоторые особенности взаимодействия // Вестник Московского университета. Сер. 10. Журналистика. – 1999. – № 3. – С. 3–16.
53. Любченко Ю. В. Виразальна система радіожурналістики : монографія / Ю. В. Любченко. – Запоріжжя : АА Тандем, 2016. – 192 с.

54. Ляшенко Б. Радио без тайн. – М., 1991.
55. Маевич Н. Как мы научили американцев радио акционировать / Н. Маевич // Журналист. – 2002. – № 2.
56. Маєвська Н. П. Експеримент триває... / Н. П. Маєвська // Деякі аспекти роботи і творчі проблеми ведучих радіопрограм: Збір. матеріалів наук.-практ. семінару з теорії та практики персоніфікованого радіомовлення. – К., 2001. – С. 27 – 33.
57. Маккой К. Вещание без помех / К. Маккой. – М.: Мир, 2000. – 98 с.
58. Малетич Т. Авторське «Я» в радіоматеріалах / Т. Малетич // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – Вип.10. – С. 96 – 112.
59. Маловічко О. Порівняльна характеристика диктора і ведучого радіопроеграми / О. Маловічко // Журналіст України. – 2002. – № 2.
60. Миронченко В. Я. Основи інформаційного радіомовлення : підручник / В. Я. Миронченко. – К. : ІЗМН, 1996. – 440 с.
61. Мірошніченко П. В. Звуковий образ радіомовлення як медіаефект / В. П. Мірошніченко // наукові записки Інституту журналістики, 2013. – Т. 53. – С. 250 – 253.
62. Мірошніченко П. В. Комунікативна ефективність звукового образу радіопроеграм (фокус-групове дослідження) / П. В. Мірошніченко // Наукові записки Інституту журналістики, 2013. – Т. 53. – С. 245 – 248.
63. Набруско В. суспільне мовлення як виклики інформаційної доби / В. Набруско // Теле- та радіожурналістика. – 2015. – Вип.14. – С. 69 – 76.
64. Нагорняк М. Інформаційне мовлення Національної радіокомпанії України : монографія / М. Нагорняк. – К. : Видавництво ЛВК, 2008. – 132 с.
65. Нагорняк М. Нова ера в розитку українського радіо / М. Нагорняк // Українська журналістика – 99: 3б. наук. праць. – К.: ЦВП, 1999. – С. 155 – 158.
66. Радио: музыкальное, новостное, общественное... / Под ред. В. А. Сухаревой, А. А. Аллахвердова. - М.: Фонд независимого радиовещания, 2001. — 224 с.
67. Радиожурналистика : учебник // Под ред. А. А. Шереля. – 2-е изд. – М.:Изд-во МГУ, 2002. – 479 с.
68. Рихтер, С. Г. Цифровое радиовещание / С. Г. Рихтер. – М. : Горячая линия – Телеком, 2007. – 352 с.
69. Ружников В. Н. Становление музыкального радиовещания // Вестник Московского университета. Сер. 10. Журналистика. – 1992. – № 5. – С. 36–43.
70. Руководство для создателей передач Би-Би-Си. - М.: МГУ, 1997.
71. Савін О. Ловля рекламодавця на слухача. // Галицькі контракти. - 2002. – № 14.
72. Сербенська О. Роздумуючи про сутність радіо / О. Сербенська // Теле- та радіожурналістика. – 2012. – Вип.11. – С. 316 – 325.
73. Сімашова А. «Радіобачення» як унікальна модель конвергенції ЗМК (на прикладі діяльності італійського радіобачення «RTL 102.5») /

- А.Сімашова // Теле- та радіожурналістика. – 2013. – Вип.12. – С. 378 – 385.
74. Скляр, Б. Цифровая связь. Теоретические основы и практическое применение / Б. Скляр. – М. : ВИЛЬЯМС, 2003. – 1107 с.
75. Смирнов В. Формы вещания: Функции, типология, структура радиопрограмм: Учеб. пособие. – М., 2002.
76. Смирнов В. В. Актуальные проблемы журналистики / В. В Смирнов. – Ростов-на-Дону: Изд-во ун-та, 2000. – 208 с.
77. Справочник для журналистов стран Центральной и Восточной Европы. – М., 1998.
78. Сухарева В. Деньги или слушатель? В. Сухарева // Среда. – 1999. – № 11;
79. Томан І. Мистецтво говорити : перекл. з чес. – 2-ге вид. / І. Томан. – К., 1989.
80. Тхагушев И. Н. Современное радиовещание в системе средств массовой информации // Вестник Московского университета. Сер. 10. Журналистика. – 1994. – № 6. – С. 3–14.
81. Фихтелиус Э. Десять заповедей журналистики : Пер. со швед. Вероники Менжун / Э. Фихтелиус. – М., 1999.
82. Хегі Г. Свобода слова та інформації в засобах масової інформації в Європі / Г. Хегі // Журналіст України. – 2001. – №3.
83. Цифровое звуковое радиовещание / А. В. Виходец, С. Н. Ганжа, В. П. Лапін / Під заг. ред. М. К. Михайлова. – О., 2006.
84. Четвертакова И. В. Тексты рекламных радиообращений: от мотивации к действию // Вестник Московского университета. Сер. 10. Журналистика. – 1996. – № 2. – С. 15–26.
85. Шевчук І. Особливості національного мовлення: на прикладі окремо взятого регіонального державного радіо / Ігор Шевчук // Ведучий у практиці сучасного радіомовлення: Зб. навчально-методичних матеріалів. – К., 2006. – С. 70 – 79.
86. Шерель А.А. Радио на рубеже веков: организационные и творческие тенденции развития. – М., 2002.
87. Шкраб'юк П. Голоси нічні і денні на хвилях радіо «Незалежність» / П. Шкраб'юк. – Львів : НВФ «Українські технології», 2009. – 222 с.
88. Якубенко, Л. Впровадження цифрового мовлення на Сумщині – питання національної безпеки // Телерадіокур'єр. – 2008. – № 1.
89. Яременко Н.Н. Как стать радиожурналистом. Работа на радио в вопросах и ответах / Н.Н.Яременко. – М.: Этерна, 2011. — 200 с.
90. Ярошенко В. Н. Информационные жанры радиожурналистики. – М., 1973.
91. Ярцева Н. Ради радио. Как стать популярным радиоведущим / Наталия Ярцева. – М.: Альпина нон-фикшн, 2009.